

Warszawa, dnia 19 lutego 2019 roku

**INFORMACJA PRAWNA - PLANOWANE ZMIANY DOTYCZĄCE
ODPOWIEDZIALNOŚCI PODMIOTÓW ZBIOROWYCH ZA CZYNY ZABRONIONE
POD GROŻBĄ KARY^{1),2)}**

Rada Ministrów na posiedzeniu dnia 8 stycznia 2019 r. przyjęła projekt ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary. Rządowy projekt ustawy dnia 11 stycznia 2019 roku został skierowany do Sejmu. **Aktualnie projekt ustawy znajduje się w Sejmie, a 15 stycznia 2019 r. został skierowany do konsultacji (m.in. PIP, PRP, RMiŚP, UODO, ZPP). Tym samym, biorąc pod uwagę obecny status projektu, można przyjąć, iż w najbliższych miesiącach (jeszcze w tym kwartale) ustawa zostanie podpisana przez Prezydenta.**

W związku z ww. projektem ustawy w niniejszej informacji prawnej omówione zostaną planowane zmiany dotyczące odpowiedzialności pracodawcy w tym zakresie. Warto zaznaczyć, iż podstawowymi założeniami, na których oparty jest projekt ustawy, są:

- **poszerzenie podstaw odpowiedzialności podmiotów zbiorowych** (objęcie odpowiedzialnością zachowań uznanych za zachowania własne podmiotów zbiorowych wyczerpujące znamiona czynu zabronionego);
- **odpowiedzialność podmiotu zbiorowego za wszystkie czyny** zabronione pod groźbą kary jako przestępstwo lub przestępstwo skarbowe;
- **rezygnacja z wymogu uprzedniego uzyskiwania prejudykatu** (wyroku skazującego os. fizyczną).

Projekt wskazanej powyżej ustawy określa następujące zmiany:

- **nowe regulacje chroniące tzw. whistleblowers** – tj. osoby zgłaszające informacje o nieprawidłowościach w funkcjonowaniu podmiotu zbiorowego, które doprowadziły albo mogły doprowadzić/ułatwić popełnienie czynu zabronionego;
- **podstawy odpowiedzialności podmiotu zbiorowego** – uzależnione są od naruszeń reguł ostrożnościowych lub od umyślnego działania osób zobowiązanych do zachowania określonego wzorca postępowania, m.in. wina w nadzorze, wyborze czy organizacji, wina anonimowa (zakładająca splot 3 czynników – faktu popełnienia czynu, bezpośredniego związku z działalnością przedsiębiorstwa i naruszenia reguł ostrożnościowych);

- **odpowiedzialność podmiotów innych niż członkowie organu podmiotu zbiorowego** – zgodnie z projektem ustawy podmiot zbiorowy będzie ponosił odpowiedzialność także za podmioty i osoby wskazane w art. 6 ust. 1 i 2 proponowanej ustawy, tj. za osoby działające m.in. na podstawie pełnomocnictwa lub prokury oraz osoby będące pracownikami podmiotu zbiorowego, jak również podwykonawcy (w przypadku uzyskania przez podmiot zbiorowy, chociażby pośredni, korzyści majątkowej);
- **propozycja nowelizacji art. 477² § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (dalej k.p.c.)** - zamiana wyrażenia „zakładu pracy” na „pracodawcę” oraz poszerzenie zakresu przedmiotowego hipotezy normy odnoszącej się do orzeczenia przywrócenia do pracy.

Art. 477² § 2 k.p.c. otrzymuje brzmienie: „*§ 2. Uznając wypowiedzenie umowy o pracę za bezskuteczne lub orzekając o przywróceniu do pracy, sąd na wniosek pracownika może w wyroku nałożyć na pracodawcę obowiązek dalszego zatrudniania pracownika do czasu prawomocnego rozpoznania sprawy*”.

Pierwsza zmiana wynika z konieczności dostosowania treści przepisu do przepisów kodeksu pracy (dalej k.p.), zgodnie z którym podmiotem zatrudniającym pracownika jest pracodawca (z tego względu tylko na niego może zostać nałożony obowiązek dalszego zatrudnienia pracownika). Natomiast druga zmiana polega na dostosowaniu treści przepisu do realiów dotyczących czasu trwania postępowań w sprawach z zakresu prawa pracy: o uznanie wypowiedzenia umowy za bezskuteczne lub przywrócenie do pracy.

Obecnie prawo zapewnia możliwość nałożenia obowiązku dalszego zatrudnienia tylko w przypadku uznania wypowiedzenia umowy za bezskuteczne. Z uwagi na długość postępowania sądowego w tym zakresie, a także brak możliwości wykorzystania art. 477² § 2 k.p.c. w praktyce, uzasadnionym jest wprowadzenie możliwości nakładania powyższego obowiązku dalszego zatrudnienia również w wyroku przywracającym do pracy do czasu prawomocnego rozpoznania sprawy. Proponowana zmiana ma na celu umożliwienie wykorzystania 477² § 2 k.p.c. w praktyce.

- **Zmiany w zabezpieczeniu roszczeń pracowniczych** – w związku z art. 1 Konwencji MOP 135 przedstawiciele pracowników w przedsiębiorstwie, według projektu ustawy, powinni być wyposażeni w możliwość korzystania ze skutecznej ochrony przeciwko wszelkim aktom ich krzywdzącym. Tym samym przedstawiciele pracowników powinni być chronieni:
 - przed zwolnieniem podjętym ze względu na ich charakter lub działalność jako przedstawicieli pracowników,
 - przed zwolnieniem podjętym ze względu na ich przynależność związkową lub uczestnictwo w działalności związkowej, jeśli działają zgodnie z obowiązującymi

przepisami ustawodawstwa, układami zbiorowymi lub innymi wspólnie uzgodnionymi porozumieniami.

Podsumowanie

Z projektu ustawy wynika, że podmiot zbiorowy poniesie odpowiedzialność, jeżeli popełnienie czynu zabronionego wynika z działania albo zaniechania organu tego podmiotu albo umyślnego działania lub zaniechania członka tego organu.

Warto wspomnieć, iż według projektodawców *„obecne przepisy prawa procesowego nie zapewniają realnej ochrony praw i interesów pracowniczych w zakresie, z jednej strony, gwarancji niepogorszonych warunków utrzymania, a z drugiej, gwarancji niezakłóconego działania organizacji związkowej, właśnie ze względu na długość postępowania sądowego”*.

Mamy nadzieję, że powyższa informacja będzie dla Państwa przydatna. W razie pytań lub wątpliwości proszę o kontakt.

radca prawny
Marcin Wojewódka
wspólnik zarządzający
marcin.wojewodka@wojewodka.pl
22 458 23 00 (01)